

03.09.2020

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja

---

49 § HAM Helsingin taidemuseota koskevan selvityksen valmistuminen ja luovutus

HEL 2018-010457 T 00 01 04 00

Päätös

Toimialajohtaja toteaa HAM Helsingin taidemuseota koskevan selvitystyön valmiiksi ja luovuttaa selvityksen ja sen toimenpide-ehdotukset kansliapäällikölle.

Helsingin kaupungin selvityksen tavoitteena oli kirkastaa kaupungin taidemuseon näyttelytoiminnan, Helsinki Biennaalin ja julkisen taiteen roolia helsinkiläisessä taiteen ja kulttuurin kentässä sekä suhteessa kansainväliseen kenttään. Selvitys ehdottaa HAMin säätiöittämistä, Suvilahden kaasukelloja museon uutena sijaintina ja museon tehtävän vahvistamista helsinkiläisten mittavan taidekokoelman ympärille.

- Sijainnin osalta ohjausryhmä esittää, että Suvilahden tiilikello ja teräskelloa tarjoavat riittävät tilat HAMin toiminnalle. Suvilahti alueena soveltuu hyvin taidemuseon toiminnalle kehittyvänä kulttuuri- tapahtuma-alueena meren äärellä. Työryhmä kannattaa erillistä suunnittelukilpailua museorakennuksesta, jotta voidaan löytää paras ratkaisu yhdistää kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus ja taidemuseotoiminta visuaalisesti kiinnostavalla ja toimintaa tukevalla tavalla.

Lisäksi ohjausryhmä kiinnittää huomiota, että taidemuseotoiminnan olosuhdevaatimukset ovat huomattava tekijä taidemuseon hiilijalanjäljessä. Mikäli hanketta lähdetään edistämään, energiatehokkuuden ja ekologisuuden huomioiminen ratkaisuihin olisi tärkeää pitää mukana alusta asti.

- Ohjausryhmä esittää, että HAM Helsingin taidemuseo säätiöitetään. Lisäksi esitetään, että Helsingin kaupungin taidekokoelma säilyy kaupungin omaisuutena, mutta se deponoitaisiin uudelle perustettavalle säätiölle.
- HAMin tehtävän osalta ohjausryhmä esittää, että HAMin tehtävissä vahvistuvat helsinkiläisten taidekokoelman – mukaan lukien julkinen taide – kartuttaminen, ylläpito ja esittely. Taidemuseon perustehtävien rinnalla HAM vahvistaa käytäntöjään aktiivisena toimijana muutuvassa toimintakentässä. HAMin tehtävä on esityksen mukaan tunnistaa ja vahvistaa paikallisen taidekentän erityislaatuksia, ja

03.09.2020

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja

---

nostaa niitä esille. Taidemuseo toimii ohjausryhmän esityksen mukaan koollekutsujana niin paikallisessa kuin globaalissakin keskustelu-ympäristössä ja kasvattaa monimuotoisuutta ottamalla toimintaan mukaan toimijoita taidemuseon ulkopuolelta.

Ohjausryhmän henkilöstön edustajat esittivät eriävän mielipiteen, joka kirjattiin selvityksen yhteenvetoon.

Valmistunut jatkoselvitys, yhteenveto ja sen aineistot ovat päätöksen liitteenä.

Päätöksen perustelut

Kansliapäällikkö asetti 6.11.2019 ohjausryhmän ohjaamaan Helsingin taidemuseo HAMin (jäljempänä HAM) organisaatiomuotoa, sijoittumista ja tehtäviä koskevaa selvitystyötä. Työn kuluessa selvitettiin seuraavia aihealueita: HAMin organisointia joko säätiö- tai muuhun yhteisömuotoon tai HAMin toimintaa nykyistä itsenäisemmin osana kulttuurin ja vapaa-ajan toimialaa; HAMin vaihtoehtoja sijaintipaikkaa, jossa ensisijaisena selvitettiin HAMin sijoittumista Suvilahden kaasukelloihin sekä HAMin tehtäviä, jossa selvitys kohdistui erityisesti HAMin tehtäviin kokeelmiin ja julkiseen taiteeseen liittyen sekä HAMin asemaan ja yhteyksiin ympäröivään taidekenttään. Samalla selvitettiin, miten kokoelmien hoito ja ylläpito järjestetään eri vaihtoehdoissa.

Kansliapäällikkö nimesi ohjausryhmän puheenjohtajaksi kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan toimialajohtajan Tommi Laition. Selvityksen projektipäällikkönä toimi HAM Helsingin taidemuseon kokoelmapäällikkö Elna Leskelä. Toimialajohtaja raportoi selvityksen etenemisestä säännöllisesti suurhankkeiden koordinaatioryhmälle sekä kaupungin johtoryhmälle. Ohjausryhmän toimikausi päättyi 30.6.2020. Jatkoselvitystä edelsi FM Riitta Heinämaan tekemä selvitys, joka luovutettiin pormestarelle 7.10.2019.

Jatkoselvityksessä selvitettiin tarkemmin sijoittumista Suvilahteen tätä tarkoitusta varten tilattujen kahden viitteellisen suunnitelman avulla. Näiden viitesuunnitelmien perusteella tehtiin karkeat kustannusarviot. Viitesuunnitelmien perusteella tilattiin myös lausunto rakentamisen reunaehdoista ja haasteista. Lisäksi selvityksessä otettiin huomioon rakennussuojelun näkökulmat.

Selvityksen mukaan Suvilahti alueena soveltuisi hyvin taidemuseon toiminnalle. Museon sijoittuminen kehittyvälle alueelle tukisi myös kaupunkikehitystä meren äärellä. Kaasukellot soveltuisivat HAM Helsingin taidemuseon käyttöön tietyin rakennusteknisin varauksin. Kulttuurihistorialliset arvot pystyttäisiin ottamaan toteutuksessa hyvin huomioon.

03.09.2020

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja

Ehdotuksessa nostetaan esiin myös kumppanuustoimintaan liittyvän näyttelytilan lisäämistä suunnitelmiin.

Organisaatiomallin työryhmä tarkasteli tarkemmin säätiömallia sekä HAMin asemaa nykyistä itsenäisemmin osana toimialaa. Organisaatiomallin tarkastelussa keskityttiin talouden ja hallinnon tarkasteluun, jonka tueksi tilattiin taloudellinen mallinnus. Jatkoselvityksessä arvioitiin myös omarahoitusosuuden kasvattamisen mahdollisuuksia. Lisäksi jatkoselvityksessä tarkasteltiin hankintajuridista asemaa. Henkilöstön asemaa tarkasteltiin aikaisemmin toteutettujen säätiöittämissä lähtökohtien ja konserniohjeessa olevien kirjausten perusteella. Malleista on laadittu vertailutaulukko.

HAM Helsingin taidemuseon säätiöittäminen mahdollistaisi paremmin museon talouden ja toiminnan ylivuotisen suunnittelun ja omarahoitusosuuden kasvattamisen. Merkittävä osa pääkaupunkiseudun taidemuseoista on säätiöitä ja niiden kokemukset ovat myönteisiä. Säätiö on kaupunkikonsernissa myös vakiintunut organisaatiomalli. Säätiömallin arvioidaan voivan kasvattaa omarahoitusosuutta huomattavasti.

Lisäksi tehtiin esitys siitä, miten säätiömallissa hoidettaisiin kokoelmien omistus, kartuttaminen ja ylläpito.

HAM tehtävän työryhmä kirkasti HAMin toiminnan perustehtäviä, reunaehdot ja HAMin roolia muuttuvassa toimintaympäristössä. Taidemuseotyötä määrittelevät reunaehdot ohjaavat museon toimintaa ja ydintehtäviä. Näitä reunaehdot asettavia tekijöitä ovat mm. museolaki, valtiosuudet ja alueellinen taidemuseotehtävä. Koko laajuudessaan HAMin toiminnasta muodostuu monimuotoinen tehtäväpaletti, joka rakentuu museon kokoelman ympärille. Taidemuseon perustehtävien rinnalla HAM vahvistaa käytäntöjään aktiivisena toimijana muuttuvassa toimintakentässä. Nämä käytännöt liittyvät museon rooleihin suhteessa paikallisuuteen, yhteisöllisyyteen ja yhteiskunnallisiin muutoksiin. HAM hakee mandaattia toteuttaa ydintehtävää - kokoelmaa ja sen suhdetta sidosryhmiin - kussakin ajassa muuttuvilla painopisteillä, jotka tunnistettiin lähitulevaisuudessa olevan Helsinki, Koollekutsuja, Asenne. Näiden alle kuvattiin jatkoselvityksessä yksityiskohtaisempia teemoja (Helsinki: helsinkiläisyys, kansainvälisyyden määrittely; Koollekutsuja: erimielisyyksien kuratointi; Asenne: diversiteetti ja hiilineutraalius).

Kaikkien työryhmien työssä kuultiin ulkopuolisia asiantuntijoita.

Lisätiedot

Tommi Laitio, kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja, puhelin: 310 89045
tommi.laitio(a)hel.fi

03.09.2020

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja

Liitteet

- 1 HAM_-FINAL_jatkoselvitys_Yhteenveto_17062020-3
- 2 Liite 1, Sijainti_HAM_Tilaohjelma_
- 3 Liite 2, Sijainti_Rakennussuojelu (1)
- 4 Liite 3a, Sijainti_NRT erikseen arkkitehtuurisuunnittelun kuvaus
- 5 Liite 3b korjattu, Sijainti_NRT_A1 ja A2 viitesuunnitelmat
- 6 Liite 4, Sijainti_Lausunto sijoittuminen 11.6.2020
- 7 Liite 5a, Sijainti, kustannus selvitys HAM Suvilahti sijoittuminen kaasukelloihin vaihtoehdot A1 ja A 2 (1)
- 8 Liite 5b, Sijainti, kustannus selvitys ROA A1, HAM kaasukellot Vaihtoehto A1 (1)
- 9 Liite 5c, Sijainti, kustannus selvitys ROA A2, HAM kaasukellot Vaihtoehto A2 (1)
- 10 Liite 6_Sijainti_sijaintiryhmän_yhteenveto_170620
- 11 Liite 7, Organisaatio_selvitys_NAG Oy_110620_final
- 12 Liite 8, Organisaatio_Arvio_malleista
- 13 Liite_9_HAM_K_Organisaatio_tulot_pitkalla_aikavälillä_170620
- 14 Liite 10, Organisaatio_hankintajuridinen_yhteenveto
- 15 Liite 11, HAM tehtävä yhteenveto
- 16 Liite 12, Kooste HAM selvityksen työryhmien jäsenet

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kansliapäällikkö

03.09.2020

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 49 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

03.09.2020

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja

Tommi Laitio
kulttuurin ja vapaa-ajan
toimialajohtaja

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 04.09.2020.